

HỘI NHẬP KINH TẾ VÀ GIÁ CỔ PHIẾU: BẰNG CHỨNG TỪ VIỆT NAM VÀ CÁC NƯỚC ASEAN+3

Ngày nhận: 08/10/2014
Ngày nhận lại: 28/01/2015
Ngày duyệt đăng: 10/3/2015
Mã số: 3-15-30

Võ Xuân Vinh (*)
Phùng Quốc Lan (**)

Tóm tắt: Nghiên cứu này xem xét sự tác động của hội nhập kinh tế (HNKT) khu vực ASEAN+3 đến sự đồng dao động giá chứng khoán trên thị trường tài chính của các nước thành viên. Kết quả nghiên cứu cho thấy rằng tỷ giá hối đoái thực song phương biến động càng mạnh, càng làm giảm sự tương quan tỷ suất sinh lời (TSSL) chứng khoán song phương; trong khi đó, một sự gia tăng trong kim ngạch giao dịch thương mại song phương, sự khác biệt nhiều hơn trong cấu trúc hàng hóa xuất khẩu của hai quốc gia và mức độ chênh lệch lớn hơn trong tăng trưởng sản lượng giữa hai nền kinh tế đều tác động làm tăng mối tương quan của TSSL chứng khoán giữa hai thị trường. Tuy nhiên, khi nghiên cứu tác động từ HNKT của Việt Nam và các nước thành viên ASEAN+3, nhóm tác giả không tìm thấy bằng chứng cho mối tương quan TSSL chứng khoán với bất kỳ sự thay đổi nào trong mức độ biến động tỷ giá hối đoái thực song phương cũng như mức độ chênh lệch trong cú sốc sản lượng của hai quốc gia; trong khi đó, kim ngạch giao dịch thương mại song phương, sự khác biệt trong cấu trúc hàng hóa xuất khẩu của hai quốc gia và sự kiện Việt Nam chính thức gia nhập WTO lại có tác động làm tăng sự tương quan TSSL chứng khoán giữa Việt Nam và các nước.

Từ khóa: ASEAN, hội nhập kinh tế, dao động giá chứng khoán.

Giới thiệu

Sự hội nhập ngày càng sâu rộng vào nền kinh tế thế giới đã tạo nên những ảnh hưởng đáng kể trong thương mại và tài chính. Ở Việt Nam theo thống kê của Tổng cục Hải quan, kim ngạch xuất khẩu và nhập khẩu lần lượt tăng gấp 18 lần và 12 lần trong giai đoạn 1996-2013; thu nhập đầu người tăng từ \$130 vào đầu thập kỷ 90 lên \$1960 vào năm 2013; dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (Foreign direct investment – FDI) chảy vào Việt Nam liên tục tăng qua các năm. Cùng với sự tăng trưởng đó là sự phát triển của thị trường chứng khoán (TTCK) Việt Nam với sự hỗ trợ của nguồn vốn đầu tư gián tiếp nước ngoài (Foreign Portfolio Investment – FPI), thể hiện ở giá trị giao dịch của khối

ngoại trên TTCK tăng mạnh kể từ những tháng đầu năm 2007. Hơn nữa, với hoạt động thúc đẩy gia tăng mức độ hội nhập tài chính thông qua kế hoạch liên kết các TTCK trong khu vực ASEAN mà khởi đầu bởi dự án “Invest ASEAN 2013” được triển khai vào đầu năm 2013 ở 03 nước: Thái Lan, Singapore và Malaysia hứa hẹn sẽ mở ra một bước ngoặt mới cho TTCK khu vực ASEAN trong tương lai.

Theo lý thuyết HNKT và bằng chứng từ nghiên cứu của Tavares (2009), khi các quốc gia tham vào các hiệp định thương mại khu vực hoặc một thỏa thuận thương mại sẽ làm tăng sự tương quan lợi nhuận cổ phiếu giữa các nước thành viên. Bên cạnh đó, chủ đề liên quan đến mối quan hệ giữa HNKT và